

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

XXXVIII. Feminarum familiaritas quocunque prætextu, confessionum,
instructionum spiritualium, boni temporalis, ægritudinu[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

denique omnibus præsentem, præmiatorem & iudicem, etiam cogitationum reconditissimarum.

Prov. 3. Monemur vniuersim à Sapiente: *Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo, & ne in nitaris prudentia tua, in omnibus viis cogita illum, & ipse diriget gressus tuos, ne sis sapiens apud temeripsum.*

CAPVT XXXVIII.

Feminarum familiaritas quocunque pre-textu, confessionum, instructionum spiritualium, boni temporalis, agritudinum.

ET sanè magis periculum adit, qui dolo circumuenitur, quàm quem hostis aperto aggreditur marte, & palàm. in fraude nulla ferè virtus, aut robur iuuat, cum incauti in insidias labamur, & antè cadamus, quàm periculum senserimus. Et familiaritates tales minùs sunt suspectæ, minùsque timentur, cum sub ratione boni mala tegant. Ita cadunt primi parentes, & Amasa, & Abner doloso Ioabi ferro, & hominum pars magna.

Et quis inter tripudia, & lætitiæ signa ferrum vereatur, & caput Ioàn̄is in disco, & inter oscula Iudæ Magistrum prodi? sub
tam

tam pio nimirum velamine nocitura, & perimentia latent venena. Iam in omni Religione, omniumque hominum genere, quàm grauibus multorum lapsibus strata ad ruinam via est!

Familiare in hoc malo est, excusationes prætexere, Res leuis est; quid periculi è tantilla re? Sed & scintilla res leuis est, & tamen quàm latam non vno sæculo dedit flammam? flamma, non scintilla, mulier omnis est, adeoque ignis est, quo orbis non semel conflagrauit. Et venenum modicum, non venenum est? quàm multi vitam modico illius haustu finiuerunt? nulum muliere venenū potentius est: frons, oculi, genæ, labra, vox, risus, manus, vestes toxico plenæ sunt. & non magna pars hominum cadit hoc veneno? Vidit ille, audiuit, leuiter & fortuito tetigit alter, & captus est. Quare monet Sapiens: *Virgi. Eccli. 9.*
nem ne conspicias, ne forte scandalizeris in decore illius. auerte faciem à muliere compta, & ne circumspicias speciem alienam. propter speciem mulieris multi perierunt: & ex hoc concupiscentia quasi ignis exardescit. ita à paruis, ab vno nimirum oculorum iactu, ad magna dilabimur.

Et non leuia sæpe sunt bellorum initia, quibus totus propè non semel exarsit orbis?

bis? Grauiora in omni muliere reperies, & intestinorum, tanquam ciuiliū bellorum causas maximas. plenæ historiæ sunt. Nulla deinde res leuis dicenda, quæ ducit ad interitum, & qua primi maximique, omni historia teste, ex omni hominum genere ceciderunt. hinc illud Cypriani: *Quantos leones domuit vna muliebris infirmitas delicata! quæ cum sit vilis & misera, de magnis prædam capit.*

Non sentio, & roboris sat videor tot annis collegisse, quibus nullo nocumento inter illas verfor. Non minimus morbus, & sine sensu irrepens, initio neglectus, interitum parauit etiam valentissimis, & annorum numero per aspera & dura firmatis? non minima vulnera, & sine sensu accepta, ad sectionem & vstionem & mortem ducunt? Noli antea actæ probitati fidere. peritissimi ferè gladiatores ignauo cadunt ferro. primi natatores post tranata flumina & maria torrentibus obruuntur.

Ad Nepotian.

Prudenter Hieronymus: *Nec in præterita castitate confidas. Nec Samsone fortior, nec Davide sanctior, nec Salomone potes esse sapientior. Memento semper, quod paradisi colonum de possessione sua mulier eiecerit.* Et vt te concedam vacare periculo, altera fors pars non vacat. & tot exemplis docti sumus
non

non vacasse. Benè quidam mulierem virumque salicomparat & aquę. sal ex aqua est. iniice aquę, redit ad amicum sibi elementum. Oleo alius molli mulierem comparat, ignibus virum: adde oleum ignibus, an extingues flammam? Tertullianus omnem virum mulieri, omnem mulierem viro gladium ait esse. Et vt vtrimque desit periculum, scandalo non vacat hæc familiaritas, & exemplo præimus iunioribus ad libertatem, inde ad interitum.

Soror est, neptis, sanguine iuncta. At quoties in talibus ludit error? quàm multi perierunt propinqua hac flamma? quoties natarunt campi consanguineo ferro? non minus periculi à consanguinea muliere. Lot magnus vir in filiabus cadit: Amnon in Thamar sorore: Ruben, &c.

Verùm prudens & proba matrona, aut virgo est, annis prouecta, instituti nostri amans. Eo magis metue: nam hæc natura sua trahunt in fiduciam, dumque minùs timentur, occultiùs illabuntur. Dum filet mare, ac quasi ignauo sopitum iacet somno, tunc peritissimus quisque maximè inuigilat. mentitur hæc serenitas, ac de propinquo minatur. Periculosior omni Oceano mulier est; dum blanditur, sæuit; dum ridet, venena iaculatur. Ne fide iacenti

centi huic elemento; sub hac consanguinea nube imber, grando, fulmina latent perimentia. Si instituti nostri amans, & benefactrix; magis etiam honori illius & famæ & saluti consulendum est, ne hac familiaritate periclitetur.

Nulli timor & fuga noxia, omnibus propè familiaritas & fiducia exitio fuit in hoc agone. Et sanè alterum è præcipitio pendentem pedem habet, quicumque sub hac specie boni fidentiùs ac familiaritùs versatur. Illabitur hoc venenum incogitanti, & virus infundit incautis: eo nocentiùs, quo cautiùs: miraturque ruinam, vulnera, mortem, qui nec præcipitia, nec ferum, nec venena senserat. Ille prudenter rem instituit, vitamque moresque ad aliorum exempla componit, qui quæ facta olim, euenire posse arbitratur sibi, aliorum periculo edoctus.

Et verò nulli ætati tutò has necessitudines credi posse, tot in cano vertice pudibundi nos lapsus docent: vt ausim dicere, plures me vidisse post quadragesimum adeò & post quinquagesimum annum, quàm ante illum infami & miserando exitu prolapsos; dum annis credunt, nec damna metuunt ætatis prærogatiua suffulti. Neque nouum, post sexagesimum casti-

monia

moniaꝝ annum in vtroque sexu erubescēda vidisse; vt tunc inciperent ardere, cū corde fibrisque gelatis capulo proximi alterius vitæ prænuntiis premerentur.

Misera conditio, post tot annorum integritatem, ad æternū deffenda venire. Tantum potest familiaritas, & amica muliebris veneni cōsuetudo: vt etiam glaciei flammam iniiciat, & arentia exhaustis medullis ossa inuerecundo impleat igne. Cauterit quisquis priorum sæculorum exempla metuit, quisquis posteritati exemplum in se statuere non volet. nulla ad peccandum ætas grandior. Quid? quod non pauci in illa ætate peccatum amarint, cū peccandi emortua materies esset: ignes spirarunt, cū nullis fornacibus accendi viderentur posse. Vitabit proinde familiaritatē omnem, quisquis alterius vitæ memor, æternitate propofita, Deum sibi statuet inspectorem, accusatorem, iudicem, præmiaq; & flammam nullo æuo finiendas.

Scrupulositas prætenditur Superiorum. ita vigilantiam ipsorum in inuidiam vocamus. Nemo nimis timuit in re salutis. Cautius ambulat, rariusque cadit, cui etiam tuta suspecta sunt. Præsumptio omnis ruine proxima est; & prudentiæ comes timor est. Tales excusatores similes iis videntur,
qui

qui phrenesi laborant, morbum non sentiunt, sanos etiam se esse arbitrantur, cum ingenti intus ardeant flamma, & ferè morti proximi sint.

Corporalis demum aliqua necessitas, qualis in inualetudine euenire solet, à non postremis quarundam regionum Religiosis & nescio qua veteri consuetudine adducitur. nimirum in auxilium ferendum sexus ille pronior, agrisque fouendis curandisque accommodatior, ac natura quasi in solatium factus.

Ingeniosa omnis improbitas est. causas sceleribus inuenit, & dum periculum suum amat, damna minuit, necessitatem auget, metum seponit; eo malo vicinior, quo securiùs propiusque inter flammam ambulat.

Certè si qua res alia, hæc periculorum plenissima est. virum Deo sacratum, sanctiore etiam castimonie voto obstrictum, muliebribus non tantum deliniri colloquiis, sed pudoreposito, manibus componi, foueri, demulceri? & prudens credet virilem ignem, femineo hoc oleo iniecto non exurgere in flammam? credet veneno tangi, & innoxium illæsumque abire? aut virum morbo sexum omnem deposuisse, ac in feminam degenerasse? credet mulier.

lierculam non æstare hoc contactu, aut hanc etiam virum factam? aut vtrumque in marmora & chalybem abiuisse, vt sine sensu ludant oculi & manus, & in mediis flammis congelascant membra saxa de carne nata?

Et vt pericula taceam, vbi pudor castimonix comes? nam quis nesciat multa in agritudine intercurrere, quæ propiores liberioresque manus & oculos poscunt? & salua castitate integris oculis, manu, pectore, ire quemquam in alienos contactus & aspectus? toties poni componique non iam lectum & stragulam vestē, sed membra & corpus, & lapidem semper esse, sensusque expertem?

At senior aliqua matrona est, ætate moribusque matura. quasi non liberius in senes sine vteri metu peccetur: & dum timore pulso, minùs metuitur, celerius non labamur? & fors senior illa iuenculam sibi sociam adiunget, vt quæ vno igne non potuit, duobus in viro exurgat flamma. Vna videlicet non satis erat agro, & senior à valentiore iuanda, vt mutua vicissitudine mutuos labores leuant, & somno oppressa seniore, aut quacunque ex causa absente, vicarias & auxiliares iuencula, viridi adhuc robore & ætate, manus agro-

M m   tanti

tanti viro præberet, ac in extremis etiam necessitatibus, mater esse inciperet, quæ virum ignorabat; & materna ac sponselibertate, ægrienti manus admoueret, nec viriles tamen cœtus sentiret, nec sexuum discrimina disceret, nec è virgine sua egrederetur, aut pudorẽ exueret. Nollem hæc miracula temerario ausu sperare; maxime cùm aliud omni historia sæculorum omnium doceamur. etiam in fuga pericula, quo magis in liberiore aspectu & contactu? aut eminus ignes exurgunt in flammæ, de propinquo in glaciem? & in vasta eremo, Hieronymus & Nazianzenus, & tot olim magnorum millia per tot maria, & immania terrarum spatia, absentes, in longa macie, vigiliis, pœnitentiis exelo & emarcido corpore, hostiles hosce alterius sexus ignes senserunt. sed & è prima iuuenta, post quadraginta annorum consulptæ libidinis funera, in extremum senium, post tot interualla, improbi ignes exsurrexerunt, idque valentiùs sæpe quàm in ipsa adolescentia: & de propinquo glaciem promittent? Non veniunt hæc à cælestium amore, non ab anima diuinis ignibus calente. ab humani generis hoste veniunt: qui subdolis his insidiis quos aperto Marte non potuit, incautos, nimiaque fiducia

ducia sui laborantes trahit in interitum sempiternum.

Remedia.

AB exemplis petēda sunt, Sanctorum-
que monitis. Inter tot mulieres suas,
solo aspectu alienæ cadit David, & addit
homicidium; ita non solet in vno crimine
libido stare. Salomon addit voluptati ido-
latriam. Samson post tot fraudum ex-
empla, sola ruina docetur. Ioannes & Pau-
lus post quadragesimum & sexagesimum
eremi annum miraculis clari in virgine ca-
dunt, alter etiam cædem addit. & plenæ
sunt omnes historiae.

Fuga in his, & occasionum omnium vi-
tatio, certissima & tutissima victoria est.

Parcitas in loquendo, ac maturitas, ac
ad seueritatem magis, quàm ad suauita-
tem composita conuersatio, laudata sem-
per à viris prudentibus fuit; & inutilium,
ac non necessariorum colloquiorum rese-
ctio. priuatorumque munerum accepta-
tiones aut donationes, magna & prudenti
circumspectione instituendæ sunt: trahunt
enim hæc sola memoria sui, & affectus mu-
tua hæc donaria afflant, altius non rarò,
quàm vt modica cura & laboribus eruan-
tur, imprimenda.

M m 2 Su-

Suspectissima omnia habere quæcun-
que hunc sexum tangunt, & minima etiam
pro maximis arbitrari, leuissima pro peti-
culo proximis, tutissimum genus est.

Nulli fidere, nulli te tuaque credere, ni-
hil committere, ad cuius euulgationem
erubescas: nihil dicere, ne quidem inter
confessionum secreta, quod non dictum
velis, & aliquo etiam ornatu & mendacio
vestiri.

Hostem si in omni muliere cogitaueris,
si venena, si flammæ; non facile te huic se-
xui credes: tange, & tanquam pice & to-
xico cõtaminaberis: intueri, tantum non
peristi. nam siue vultum, oculos, vocem,
ornatum, compositionem totam cogita-
ueris, insidias & dolos & compedes & re-
tia reperies incautis improuidisque tenta,
quibus simplices animæ, & tantum col-
umbæ in fraudem inducantur, vt antese
captas videant, quàm pericula cogitave-
rint, & serò priorem libertatem circum-
spectent parietibus clausæ. Tantum me-
tue, & hostilia omnia cogita, & fraudibus
periculisque superior eris.

In Superiore maiore etiam opus est cir-
cumspeditione, quo huius exemplum abit
ad plures, cum licere sibi arbitrentur in-
feriores quidquid in illo viderint.

In

In morbis maior etiam cautio adhibenda, quo sub necessitatis prætextu ad nocitura descendimus. amputanda, ac tanquam nouacula ac falce omnis in his præscindenda muliebris familiaritas, consuetudo, uisitatio, colloquia. Plus enim in his periculi, quo minus timoris est. ille non facile labitur, qui etiam in plano, aliorum infortunio doctus, scit se posse labi. temerarius ille est, & ruine proximus, qui inter pendula præcipitia tanquam in humili decurrit. vir proinde viro decumbenti inuigilet, auxiliatricesque manus, famulamque dexteram admoueat mulier nulla, ac ne soror quidem propius corpori ancilletur, quin & verecundia in Religioso matrem subueretur, & vulgandi in illa pudoris sui testem veretur.

Et sanè indignum Religioso & viro est, mollissimis muliercularum manibus foueri. verùm mortis metus ad quæ non cogit, at consultius longè mori, quàm his flammis ardere. & non deteriore morte cadit qui femineis ignibus decineratur, quàm qui æstuantibus febribus animam conditori suo reddit.

Si inferior fuerit, fortiter resistendum, muliebriaque hæc noxia subsidia validè neganda. dolet? mitius est dolere quàm

M m 3 mu-

muliebribus flammis exuri. mœrore obruitur? clementiùs hoc integitur, quàm ignibus infepelitur. constanter proinde arceat hunc sexum, nec ullis se precibus vinci flectique permittat Superior, rationem de concredita sibi anima Deo redditurus. & non melius est modicum hîc ingemiscere, quàm in æternis ignibus, nequidquam medicam diuinam manum inclamare, olim mitem, olim etiam patris ac matris, nunc post muliebria hausta venena, solius in vindictam iudicis, & seueri, flectique æternum nescij iudicis? Pius sane per omnia ille Superior, amantissimisque suorum est, qui momentanea hæc feminea solatia æternum nocitura negat. durus ille est, qui peritura hæc solatia æternum peremptura admittit.

CAPVT XXXIX.

Frequentes & proluxa feminarum confessiones.

Ingentium non in Religione tantum, sed in omnibus qui excipiendis confessionibus occupantur, malorum origo. è quo propè quidquid excogitari potest vitiorum nascitur, maximè cum eadem frequen-